

**Департамент культури
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва**

**Методичні рекомендації
щодо визначення затрат часу на створення електронних ресурсів
(віртуальної виставки, відеопрезентації, буктрейлера) у публічній
бібліотеці**

*За результатами обговорення на засіданні
науково-методичної ради
Публічної бібліотеки імені Лесі Українки
для дорослих м. Києва
(протокол № 2 від 17.07.2025 року)*

Київ, 2025

Розвиток веб-середовища надає бібліотекам можливість працювати з користувачами у новому форматі, популяризувати фонд інформаційних ресурсів серед широкого кола потенційних користувачів, надавати послуги в режимі онлайн. Однією з найпоширеніших форм презентації бібліотечного фонду в інтернет-просторі є віртуальна виставка.

Віртуальна виставка – публічна демонстрація в мережі інтернет за допомогою засобів веб-технологій віртуальних образів спеціально підібраних і систематизованих творів друку та інших носіїв інформації, а також загальнодоступних електронних ресурсів, рекомендованих дистантним користувачам бібліотеки для огляду, ознайомлення та використання.

Віртуальна виставка має істотні переваги перед традиційною: можливість ознайомлення з матеріалами виставки без відвідування приміщення бібліотеки, необмежений час функціонування, можливість презентувати видання, не знімаючи їх з полиці, доступність користувачеві у будь-який час доби, можливість демонструвати документи, що видані додому читачеві, перегляд великою кількістю користувачів без загрози для збереження експонатів, можливість додавати звук, відео, посилання на інші інтернет-ресурси. Але є і недоліки: для користувача – неможливість зняти книгу з виставки та більш докладно ознайомитись з нею, для бібліотекаря – додаткові затрати робочого часу, пов'язані з працею в комп'ютерних програмах та сервісах, якщо вони використовуються при створенні виставки та з оволодінням навичками такої праці.

ФОРМАТ ВІРТУАЛЬНИХ ВИСТАВОК:

Веб-виставка

Для створення даної виставки не потрібні додаткові програми або сервіси, досить засобів мови HTML, яка використовується при створенні сайтів. Зазвичай у бібліотеках розробкою сайту займаються відповідні ІТ-фахівці, отже бібліотекар може зосередитися на інформаційному наповненні виставки, не витрачаючи час на засвоєння нових сервісів.

Виставка-сайт

Ще одна модель віртуальної виставки, для створення якої залучаються ІТ-фахівці. Виставки-сайти мають кілька розділів, в яких зібрані матеріали за певною тематикою або одного виду (книжки, відео, фото тощо); контент кожного розділу розміщено на окремій веб-сторінці. Отже, використовувати дану модель виставки доцільно, якщо у вас багато матеріалів, які різнобічно характеризують обрану тему. Таку виставку можна розмістити на бібліотечному сайті.

Виставка у форматі електронної презентації

Перевага цієї моделі в тому, що виставку можна не тільки розмістити на бібліотечному сайті (блогі), а й демонструвати під час масових заходів відповідної тематики.

Існують певні рекомендації щодо структури віртуальної виставки у форматі електронної презентації:

1. Титульний слайд (назва бібліотеки, назва виставки, відомості щодо назви).

2. Зміст, що представляє всю сукупність експонованих видань. Цей елемент виставки постійно згадується у статтях бібліотечних фахівців, але зазвичай відсутній у реальних віртуальних виставках. На нашу думку, дана практика має сенс. Дійсно, спочатку коротко презентувати ті самі видання, які далі будуть розглядатися більш докладно, – не завжди доцільно. А ось якщо ваша виставка має декілька розділів, то «Зміст» із назвами розділів та номерами слайдів, з яких вони починаються, дійсно потрібен.

3. Наступні слайди – розповідь про окремі видання і/або авторів.

4. Прикінцеві слайди – контактна інформація, запрошення в бібліотеку.

Виставка у відеоформаті

За організацією матеріалу такі віртуальні виставки нагадують електронні презентації, конвертовані у відеоформат. Перевага такої віртуальної виставки – можливість розмістити її на You Tube.

Виставка-інтерактивна книжка

Віртуальна виставка має вигляд паперової книжки, на сторінках якої розміщені матеріали виставки. За допомогою розміщення на відповідних інтернет сервісах, для перегляду можна перегортати сторінки, змінювати масштаб.

Норми часу на основні етапи створення віртуальної виставки визначаються шляхом заміру витрат часу та виведення середнього показника на кожен етап. Для визначення застосовуються одиниці виміру з відповідних розділів «Типових норм часу на основні процеси бібліотечної роботи» (затверджені наказом Міністерства культури і туризму України від 29 грудня 2008 року № 1631/0/16-08):

4.3 «Обслуговування віддалених користувачів»;

5.3 «Бібліографічне інформування»;

6.3. «Науково-бібліографічна робота»;

7. «Реклама бібліотеки та бібліотечних послуг»;

8.3. «Допоміжно-технічна робота» тощо.

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ в програмі PowerPoint

№	Назва процесу, операції. Зміст роботи	Одиниця виміру	Норма часу
1	Розробка моделі віртуальної виставки		
	❖ вибір теми, мети, назви, формату, в якому буде зроблено виставку	1 виставка	30 хв.
	❖ аналіз фонду бібліотеки та інтернет-джерел, підбір книг та інших необхідних матеріалів,	(до 10 видань)	1 год 30 хв
	❖ розробка схеми виставки	1 виставка	60 хв
	❖ підготовка текстових матеріалів (звернення, інформаційний блок, список використаних джерел, анотація та бібліографічний опис книги) до прикладу:	1 слайд 1 слайд	60 хв 15 хв.

	- виставка однієї книги, виставка нових надходжень і т.п. - тематична виставка, виставка-персоналія і т.п.	1 слайд	30 хв.
2	Технічна підготовка проєкту		
	❖ фотографування обкладинок видань, ілюстрацій тощо, форматування матеріалу, пересилка на e-mail, завантаження на ПК	1 примірник	15 хв.
	розробка виставки (макет, дизайн, переходи, анімація)	1 слайд	20 хв.
	підбір і розміщення графічних, звукових, відеоматеріалів.	1 виставка	60 хв.
	Установлення часу показу слайдів та демонстрації виставки	1 слайд	15 хв.
3	Створення віртуальної виставки в обраному форматі, попередній перегляд, усунення недоліків.	1 виставка	60 хв.
4	Проведення презентації або публікація проєкту в інтернеті (ФБ сторінка бібліотеки та ЦБС, YouTube, Інстаграм, сайт ЦБС тощо)	1 соціальна мережа	10 хв.

БУКТРЕЙЛЕР – це короткий відеоролик за мотивами книги, кліп по книзі, коротка відеорозповідь про книгу на 2-3 хвилини. Основне його завдання – яскраво і образно розповісти про книгу, зацікавити, заінтригувати читача, спонукати до читання.

Він може бути створений в форматі презентації, постановочного відео або з використанням сучасних спецефектів та анімації. В буктрейлері розкриваються самі яскраві моменти твору. Мета буктрейлера – розповісти про книгу, але ця розповідь повинна містити інтригу, щоб зацікавити глядача, підвести його до читання книги.

Норм часу на підготовку буктрейлера (віртуальної презентації) в «Типових нормах...» **не передбачено**. Тому норму часу на основні процеси створення буктрейлера визначено шляхом заміру витрат часу та виведення середнього показника на кожен процес.

Основні етапи створення БУКТРЕЙЛЕРА та норми часу:

№ з/п	Назва процесу, операції. Зміст роботи	Одиниця виміру	Норма часу
1	Вибір книги для реклами (реклама нових книг, просування книг-ювілярів, створення буктрейлерів, приурочених до дат і подій, буктрейлери книжкових виставок тощо)	1 буктрейлер	1 год.
2	Створення сценарію до буктрейлера: під час створення сценарію слід продумати сюжет і написати текст. Сюжет - це основа вашого відеоролика, те, з чого він буде складатися. Важливо внести інтригу і вибудувати сюжет таким чином, щоб читачеві неодмінно захотілося дізнатися, що ж буде далі. А дізнатися це можна, лише прочитавши книгу. Відеоролик не повинен бути довгим, не більше 3 хвилин, так як це оптимальний час, щоб утримати увагу глядача - потенційного читача	1 сценарій	6 год

3	Підбір матеріалів для відеоряду:	1 буктрейлер	8 год 30 хв
	підбір картинок,		1 год
	сканування ілюстрацій книги		1 год
	знімання власного відео або пошук відео, яке відповідає темі в мережі Інтернет (пам'ятаючи про авторське право).		1 год. 30 хв
4	Підбір або створення звукового супроводу: потрібно знайти звукові файли або ж записати озвучений текст		2 год
5	Підбір gif-анімації та футажів: працюючи з відеороликом можна використовувати Gif-анімацію (анімовані картинки) та футажі. Футажі – це заготовки відеофайлів. Вони використовуються для створення фону, переходів та у великій кількості представлені в Інтернеті. Можна завантажити і застосувати для дизайну.		3 год
6	Відео-монтаж:	1 буктрейлер	10 год
	Вирізання, склеювання декількох фрагментів відео,		4 год
	додавання звукової доріжки		2 год
	зміна розміру відео, субтитрів тощо		2 год
	Накладання ефектів, переходів, різноманітної музики, «зведення» звуку, зберігання в потрібному форматі		2 год
Всього		1 буктрейлер	25 год 30 хв

Для виведення норми часу були використані заміри часу на основні процеси підготовки відеоконтенту бібліотеками ЦБС Дніпровського, Шевченківського районів та Публічної бібліотеки імені Лесі Українки м. Києва.

**Норми часу на окремі процеси, які використовуються для
визначення норм часу на створення віртуального контенту**
(витяг з Типових норм часу на основні процеси бібліотечної роботи, затв. Наказом
Міністерства культури і туризму України 29.12 2008 р. № 1631/0/16-08)

4.3 Обслуговування віддалених користувачів

Електронна доставка документа		
Сканування, розпізнавання, коректування документу	одна сторінка	20 хв

5.3 Бібліографічне інформування

Підготовка оперативної інформації за матеріалами преси		
Переглянути і відібрати статті з періодичних видань, скласти бібліографічний опис, ознайомитись зі змістом, скласти анотацію, підготувати текст, надрукувати	одна інформація (5-10 назв)	4 год
Підготовка бібліографічних оглядів літератури		
Підготовка тематичного огляду літератури. Відібрати нові надходження згідно визначеної теми. Підготувати короткі анотації. Побудувати логічний виклад матеріалу. Провести огляд	один огляд (до 10 видань)	12-14 год
Підготовка бібліографічних оглядів літератури		
Підготовка тематичного огляду літератури. Відібрати нові надходження згідно визначеної теми. Підготувати короткі анотації. Побудувати логічний виклад матеріалу. Провести огляд	один огляд (до 10 видань)	12-14 год
Підготувати огляд літератури нових надходжень: ознайомитись із змістом нових документів, систематизувати матеріал, підготувати текст, провести огляд	один огляд (до 10 видань)	10-12 год

6.3 Науково-бібліографічна робота**Підготовка мультимедійної презентації**

Скласти тези, підібрати та відсканувати фотографії, оформити слайди презентації у програмі Power Point	один слайд	1 год
--	------------	-------

Підготовка книжкових виставок

Визначити тему, адресність, обсяг та хронологічні рамки. Підібрати документи, статистичний, фактографічний, фотоілюстративний матеріал, відповідні краєзнавчі документи. Розробити структуру виставки: назви розділів, підрозділів, цитати, звернення, систему посилань до ДБА. Підготувати список представлених документів. Організувати інформаційно-рекламну роботу щодо популяризації виставки. Підбити підсумки роботи, зробити запис в обліковій документації. Демонтувати виставку,		
Тематичні виставки загальнобібліотечного масштабу, організовані з фонду бібліотеки. Кількість експонатів:	одна виставка	20 год 25-30 год 30-35 год
• До 25 • До 50 • 50-100		

8.3 Допоміжно-технічна робота

Роботи, які виконуються на комп'ютері		
Ввести текст у комп'ютер (здійснити форматування документа: визначити параметри сторінки, розміри інтервалів, кегль шрифтів тощо)	одна сторінка	15 хв
Набрати таблицю	одна сторінка	20 хв
Набрати бібліографічний запис	один запис	5 хв
Внести редакційні правки	одна сторінка	5 хв
Роздрукувати текст на принтері*	одна сторінка	2-7 хв
Верстання тексту у програмах Page Maker, Qwark XPress та ін.		
Визначити макет видання, здійснити верстку тексту у відповідній програмі, оформити титул, зворот титулу, вихідні дані та ін.	один друкований аркуш	16 год
Вчитати сигнальний примірник (верстку видання), внести правки, роздрукувати на принтері повернути документи до місця постійного зберігання	один друкований аркуш	1 год 30 хв